

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Kainuun hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä

Aika 08.04.2024, klo 09:39 - 15:37

Paikka Valtuustosali, Laskutie 1, 89400 Hyrynsalmi

Käsitellyt asiat

- § 87 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
- § 88 Pöytäkirjan tarkastaminen
- § 89 Viranhaltijoiden kuulemiset
- § 90 Katsaus
- § 91 Talouden riskit ja seuranta 2024
- § 92 Toimielinten pöytäkirjat, otto-oikeus
- § 93 Viranhaltijapäätökset, otto-oikeus
- § 94 Tiedoksi merkittävät asiat

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Kainuun hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä

Saapuvilla olleet jäsenet

Heikki Huotari, puheenjohtaja
Heli Moilanen, 1. varapuheenjohtaja
Markku Oikarinen, 2. varapuheenjohtaja
Esa Ahonen
Tea Heikkinen / etänä, poistui 15:21
Erja Helttunen
Miikka Kortelainen / etänä, saapui 13:10, poistui 15:06
Merja Kyllönen / etänä
Airi Mäkinen / etänä
Harri Peltola
Aki Räisänen / etänä
Anja Tiainen, varajäsen / etänä, poistui 13:04

Muut saapuvilla olleet

Sallamari Saarijärvi, hallintolakimies, sihteeri
Paavo Enroth, aluevaltuuston 2. varapuheenjohtaja
Timo Halonen, toimialuejohtaja hallinto- ja tukipalvelut
Eveliina Härkönen, hallintosihteeri
Hannu Korhonen / etänä, aluevaltuuston 3. varapuheenjohtaja, poistui 15:00
Kaisa-Mari Käyhkö, toimialuejohtaja ikäihmisten palvelut, poistui 11:44
Jukka Lindberg, hyvinvointialuejohtaja
Anne Lukkari, aluevaltuuston puheenjohtaja, poistui 13:32
Anne Lukkari / etänä, aluevaltuuston puheenjohtaja, saapui 13:32, poistui 15:05
Jaakko Mikkola / etänä, aluevaltuuston 1. varapuheenjohtaja, poistui 15:30
Terho Pekkala, viestintäjohtaja
Miia Pussinen / etänä, sisäinen tarkastaja, saapui 11:46, poistui 12:08
Annastiina Pyy / etänä, controller, poistui 10:25

Allekirjoitukset

Heikki Huotari
Puheenjohtaja

Sallamari Saarijärvi
Sihteeri

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Pöytäkirja on yleisesti nähtävillä Kainuun hyvinvointialueen verkkosivuilla
<https://kainuunhyvinvointialue.cloudnc.fi/fi-FI> 10.4.2024 lähtien.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Kainuun hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä

§ 87

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Hyvinvointialuelain 108 §:n mukaan toimitella on päätösvaltainen, kun yli puolet jäsenistä on läsnä. Läsnä oleviksi katsotaan myös ne toimitelimen jäsenet, jotka osallistuvat kokoukseen sähköisesti.

Hallintosäännön 133 §:n mukaan kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokouskutsu lähetetään jäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus kokouksessa, vähintään neljä päivää ennen kokousta.

Kokouskutsu on lähetetty sähköisesti 4.4.2024.

Ehdotus

Esittelijä: Jukka Lindberg, hyvinvointialuejohtaja

Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Myönnetään läsnä oleville muille osallistujille läsnäolo- ja puheoikeus.

Päätös

Hyväksyi.

Pöytäkirja tarkastettiin kokouksessa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Kainuun hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä

§ 88

Pöytäkirjan tarkastaminen

Hyvinvointialueesta annetun lain 95 §:n mukaan pöytäkirjan tarkastamisesta annetaan tarpeelliset määräykset hallintosäännössä.

Hallintosäännön 153 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla.

Mikäli kokouksen aikana ilmenee teknisiä ongelmia, eikä pöytäkirjaa saada valmiiksi, tarkastetaan pöytäkirja sähköpostikuittauksin kokousta seuraavana keskiviikkona. Tällöin pöytäkirjan tarkastavat vuorollaan toimielimen kaksi jäsentä sukunimensä mukaisessa aakkosjärjestyksessä. Tarkastusvuorossa ovat Heli Moilanen ja Airi Mäkinen.

Ehdotus

Esittelijä: Jukka Lindberg, hyvinvointialuejohtaja

Pöytäkirja tarkastetaan kokouksessa.

Mikäli kokouksen aikana ilmenee teknisiä ongelmia, eikä pöytäkirjaa saada valmiiksi, tarkastetaan pöytäkirja sähköpostikuittauksin kokousta seuraavana keskiviikkona.

Valitaan kaksi pöytäkirjantarkastajaa.

Päätös

Pöytäkirja tarkastetaan kokouksessa.

Aluehallitus valitsi pöytäkirjantarkastajiksi teknisten ongelmien varalta Heli Moilasan ja Airi Mäkisen.

Pöytäkirja tarkastettiin kokouksessa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Kainuun hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä

§ 89

Viranhaltijoiden kuulemiset

Aluehallituksessa käsiteltävinä olevien asioiden viranhaltijaesittelyt.

Ehdotus

Esittelijä: Jukka Lindberg, hyvinvointialuejohtaja

Aluehallitus merkitsee viranhaltijaesittelyt tiedoksi.

Päätös

Hyväksyi.

Tämän pykälän käsittelyn jälkeen kokouksesta poistui Annastiina Pyy klo 10.25.

Merkittiin tauko klo 10.25- 10.35.

Pöytäkirja tarkastettiin kokouksessa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Kainuun hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä

§ 90

Katsaus

Hyvinvointialuejohtaja kertoo katsauksessa aluehallitukselle ajankohtaiset asiat tiedoksi.

Ehdotus

Esittelijä: Jukka Lindberg, hyvinvointialuejohtaja

Aluehallitus merkitsee katsauksen tiedoksi.

Päätös

Hyväksyi.

Tämän pykälän käsittelyn aikana kokoukseen saapui Miia Pussinen klo 11.46 ja Miikka Kortelainen klo 13.10.

Tämän pykälän käsittelemisen aikana kokouksesta poistuivat Kaisa-Mari Käyhkö klo 11.44, Miia Pussinen klo 12.08, Anja Tiainen klo 13.04, Anne Lukkari klo 13.32, Hannu Korhonen klo 15.00, Miikka Kortelainen klo 15.06 ja Tea Heikkinen klo 15.21. Anne Lukkari saapui takaisin kokoukseen etäyhteyden välityksellä klo 13.32 ja poistui kokouksesta klo 15.05.

Merkittiin tauot klo 12.08-12.49 ja klo 14.26-14.47.

Pöytäkirja tarkastettiin kokouksessa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Kainuun hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä

Aluehallitus, § 35, 12.02.2024

Aluehallitus, § 91, 08.04.2024

§ 91

Talouden riskit ja seuranta 2024

KHVADno-2024-672

Aluehallitus, 12.02.2024, § 35

Valmistelijat / lisätiedot:

Jukka Lindberg

jukka.lindberg@kainuu.fi

hyvinvointialuejohtaja

Hyvinvointialueiden talouden yleiskuva vuosille 2023 ja 2024 on kattavasti alijäämäinen. Alijäämäisyyden pääasiallinen syy on valtion rahoituksen kansallinen alimittaisuus vuosille 2023 ja 2024. Vuoden 2023 alijäämä on 2.2.2024 valmistuneissa tilinpäätösennusteissa varmistumassa kansallisesti noin 1,35 miljardin euron tasolle. Vuoden 2024 alijäämäksi ennakoidaan noin 870 miljoonaa euroa. Tämä ennakointi sisältää oletuksen, että hyvinvointialueiden varsin tavoitteelliset sopeuttamistoimet toteutuvat suunnitellusti. On mahdollista, että kaikissa sopeutustoimissa ei onnistuta ja kansallinen alijäämä kasvaa ja voi pahimmissa skenaarioissa jopa kaksinkertaistua.

Ministeriöiden laskelmissa hyvinvointialueiden rahoitusta korjataan alijäämistä ja indeksikorotuksista johtuen vuonna 2025 noin 2 miljardilla eurolla ja 2026 vielä noin miljardilla eurolla. Ministeriöiden laskelmissa toimintamenojen kasvu oletetaan olevan alle 1,5% vuodessa. Näillä lähtötiedoilla hyvinvointialueiden kokonaisuus nousee ylijäämäiseksi jo 2025 ja kertyneet alijäämät kyetään pääsääntöisesti kattamaan, vaikka hyvinvointialueiden väliset erot ovat suuria.

Kainuun hyvinvointialueen tilinpäätösennuste vuodelta 2023 on noin 19,5 miljoonaa euroa alijäämäinen. Talousarvio 2024 on Kainuun hyvinvointialueella valmisteltu 26,9 M€ alijäämäiseksi. Alijäämää asukasta kohti ennakoidaan vuodelle 2023 noin 269 euroa/asukas, joka on kansallista keskitasoa. Mikäli vuoden 2024 alijäämät toteutuvat kansallisesti talousarvioiden mukaisesti, Kainuun hyvinvointialueen asukaskohtainen alijäämä nousee kansallisesti suurimpien joukkoon. Kainuussa on jo aloitettu kehitysohjelmat, joilla tavoitellaan noin 2 miljoonaa euroa pienempää alijäämää. On ilmeistä, että menojen kasvua on kaikin keinoin hillittävä kehitysohjelmien 2 miljoonan euron tavoitetta enemmän vuonna 2024. Tämä edellyttää ennakoivaa ja aktiivista talouden hallintaa.

Vuoden 2024 talouden seuranta toteutetaan aluehallituksessa kuukausittaisella talouden seurannalla ja ennusteella helmikuun toteumasta lähtien. Ennen ensimmäisen talouden toteutuman ja ennusteen valmistumista määritellään toimialueittain talousarvion riskit ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi sekä mahdolliset alijäämää pienentävät tekijät.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Kainuun hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä

Yleisinä sosiaali- ja terveystoimen sekä turvallisuuspalvelujen talouden ja toiminnan riskeinä voidaan pitää rekrytointivaikeuksia, vuokratyövoimaan liittyvää kohtuuttoman korkeaa kustannustasoa sekä tuloksellisuuskehityksen hitautta tilanteessa, jossa edellytetään ketterästi uudistavaa toimintatapaa. Henkilöstön saantiin ja vuokratyön laajuuteen liittyviä riskejä hallitaan parhaiten pitämällä huolta organisaation veto- ja pitovoimasta, liittymällä laajempiin hankintarenkaisiin sekä vaikuttamalla kansallisesti vuokratyön sääntelyyn. Tuloksellisuuskehitystä nopeutetaan parantamalla kokonaistuloksellisuuden tiedolla johtamista ja asettamalla toiminnalle tuloksellisuustavoitteita.

Talouden riskit ja riskien hallinnan toimenpiteet toimialueittain:

Akuuttihoidon ja pelastuksen palveluiden toimialue

Akuuttihoidon ja pelastuksen palveluiden keskeiset riskit ovat ensihoitoon suunniteltujen palvelujen sisältöjen ja tuotantotapojen muutosten viivästyminen. Tämä lähes varmasti realisoituva riski myöhentää toimintakulujen säästymistä noin 0,5 M euroa toimintavuodelta. Toisena suurena riskinä näyttäytyy päivystyksen lääkäri työvoiman odottamaton väheneminen ja tätä seuraava ostopalvelun lisääntyminen. Tämä riski realisoituu noin 0,2 M euron mahdollisina lisäkustannuksina. Päivystysalueen riskien toteutumista pyritään estämään jatkamalla aktiivista rekrytointia ja pitämällä yllä markkinavuoropuhelua eri lääkäri työvoimaa tarjoavien toimijoiden kanssa.

Sosiaali- ja perhepalveluiden toimialue

Sosiaali- ja perhepalveluiden toimialueen *henkilöstöön* liittyvänä riskinä on työvoiman saatavuus muun muassa henkilökunnan eläköitymisen vuoksi. Uhkana on, että lastensuojelun asiakasmitoitus ei toteudu kelpoisten/sijaiskelpoisten sosiaalityöntekijöiden puutteen vuoksi. Lisäksi psykologien puuttuminen aiheuttaa ostopalvelun lisääntymistä ja kustannusten kasvua. Ostopalvelun kasvaminen on osin huomioitu kuluvan vuoden budjetissa. Henkilöstön riittävyyden riskiä pyritään hallitsemaan; laatimalla suunnitelma sosiaalityöntekijöiden riittävyyden turvaamiseksi, työnjaon kirkastamisella sekä oppilaitosyhteistyöllä.

Palvelujen ostojen riskiksi arvioidaan yleisen kustannustason epävakaas sekä sijaishuollon erityistason palveluyksiköiden ja vammaispalvelujen vaativan tason palveluyksiköiden puute yhdistettynä asiakkaiden palvelun tarpeen kasvuun. Riskikina on myös ostopalveluiden kasvu oman palvelutuotannon sijasta. Riskien hallinta keinoina ovat; systemaattisen seurantamallin rakentaminen sijoituksille ja kustannuksille tavoitteena kustannuskehityksen taittaminen. Varhainen palveluntarpeen arviointi ja ennaltaehkäisevien palveluiden tarjoaminen.

Toimintaan liittyvä riski on toimialueella kahden uuden lakisääteisen palvelun aloittaminen, palvelun käyttäjämääristä ei ole ennakotietoa. Tämä voi aiheuttaa talousarvioon varatun määrärahan ylittymisen. Kustannuskehitystä tullaan seuraamaan aktiivisesti.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Kainuun hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä

Tiloihin liittyvä riskinä voidaan pitää sitä, että kiinteistöihin kohdistuvia kasvaneita kustannuksia ei voida periä asiakkailta vuokrissa täysimääräisinä. Riskin hallintakeinona on välivuokrauksen purkaminen vammaisten henkilöiden asumispalveluissa.

Sosiaali- ja perhepalveluiden toimialueen palvelut ovat ns. viimesijaisia palveluja, joihin asiakkaalla on subjektiivisia oikeuksia. Mikäli ensisijaiset niin kutsutut yleis- ja peruspalvelut eivät vastaa asiakkaiden palveluihin, palvelut tuotetaan erityislainsäädännön palveluina, tämä lisää kustannuksia koska erityislainsäädännön palvelut ovat kalliimpia. Uudistuvaan vammaislakiin tulee valmistautua koko hyvinvointialueella.

Kelan asumistuen myöntämisen perusteiden muuttuminen aiheuttaa ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen kasvua.

Ikäihmisten palveluiden toimialue

Kotihoito:

Mikäli kotihoidon asiakkaiden palvelutarpeen mukaisissa rekrytoinneissa onnistutaan, niin kotihoidon *henkilöstökulut* ylittyvät. Tarvittaviin vakansseihin ei ole aiemmin saatu rekrytoitua riittävästi henkilöstöä, joten henkilöstökulut on tietoisesti alibudjetoitu. Pitkittyneessä niukassa henkilöstötilanteessa ovat uhkana sairauspoissaolot sekä kotihoidon työn pitovoiman heikkeneminen. Voimakas eläköityminen muodostaa riskin kotihoidon henkilöstön saatavuuteen.

Riskien hallintakeinona on resursointityökalu ja etäteknologiaa hankintaan vakiinnuttamisrahalla. NHG:n vertaiskehittämistyökalua hyödynnetään vahvemmin; tiedolla johtamista vahvistetaan. Tehdään tarvittavat toimenpiteet rekrytoinnin parantamiseksi mm. kv-rekrytointi, oppilasyhteistyö, perehdytykseen panostaminen. Toimitaan aktiivisessa vuorovaikutuksessa asiakasohjauksen kanssa, kuntakohtaisiin eroihin pyritään vaikuttamaan päätöstentekoa keskittämällä. Asiakkaan voimavaroja vahvistetaan. On sovittu, että kotihoidon psykososiaalista kuormitusta vähennetään mm. siten, että tilannekeskus tulee ottamaan vastaan turvahälytykset ja kotihoidon lääkäripalvelut laitetaan kuntoon. Lisäksi esihenkilörakenteeseen tehdään edelleen muutoksia.

Kotihoidon kuluja madalletaan yksikköjen kannattavuutta tarkastelemalla ja tarvittavia toimenpiteitä tekemällä mm. tilatarve tarkastelun sekä etäteknologia selvityksen avulla.

Asumispalvelut:

Asumispalvelujen *asiaksmaksutuotot* on arvioitu nykyisen hoitopaikkamäärän perusteella. Mikäli henkilöstön saatavuus heikentyy, paikkoja joudutaan vähentämään, tällöin tuotot jäävät arvioitua pienemmiksi. Henkilöstön riittävyyttä haastaa eläköitymiset sekä aiempaan henkilöstötarpeeseen nähden uusi ateriapalveluiden tukipalvelutehtäviin kohdistuva henkilöstötarve.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Kainuun hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä

Hallintakeinoina käytetään lakisääteisen henkilöstömitoituksen seurantaan, tiedolla johtamista, rekrytointiin panostamista, tukipalveluhenkilöstön organisointia ostopalveluna tai keskitetysti hallinto- ja tukipalveluista.

Henkilöstökulujen osalta rekrytointihaaste uhkaa paikkamäärien ylläpitämistä. Hallintakeinona ovat tarvittavat toimenpiteet rekrytoinnin parantamiseksi kuten esimerkiksi kansainvälinen rekrytointi, oppilasyhteistyö sekä perehdytykseen panostaminen. Pätevien esihenkilöiden rekrytoinnin merkitys (osaaminen, vaatimukset) korostuu vuoden 2024 aikana konkreettisesti - suuri vaikutus myös henkilöstökulujen kehitykseen pitemmällä aikavälillä.

Asumispalvelujen kuluja madalletaan yksikköjen kannattavuutta tarkastelemalla ja tarvittavia toimenpiteitä tekemällä, mm. Välskärin toiminnan yhdistäminen hoitokoti Jalonkoskeen.

Järjestämisen tuki

Järjestämisen tuen yksikössä on tunnistettu talouden hallintaan liittyviä seuraavia riskejä. Asiakas- ja palveluohjauksen sekä ostopalvelujen osalta riskiksi arvioidaan mahdolliset merkittävät muutokset asiakasmäärissä, jotka vaikuttavat sekä toimintatuottojen että toimintakulujen kehitykseen. Yksittäisenä tekijänä on tunnistettu mm. asiakasmaksuihin tehtävien asiakasmaksualennusten määrän kehittyminen yleisen kustannustason nousun myötä.

Kehittämishankkeisiin sekä vakiinnuttamisrahoitukseen liittyvänä riskinä on tunnistettu ns. käännteinen riski. Mikäli ulkopuolelta myönnettyä rahoitusta ei organisaatiossa hyödynnetä täysimääräisesti, joudutaan käyttämättömät rahat palauttamaan rahoituksen myöntäjälle ja näin ollen suunnitellut hyödyt jäävät saavuttamatta. Huomattava on myös se, että pääsääntöisesti ulkopuolelta saatava rahoitus on 100 prosenttista. Tällöin menot ovat suorassa yhteydessä tuloihin ja päinvastoin.

Kokonaisuutena järjestämisen tuessa taloudellisia riskejä toimintakuluissa ovat erilaiset toiminnasta riippumattomat, ulkopuolelta tulevat ja yllättävät kustannukset, jotka johtuvat mm. yleisistä hintojen korotuksista.

Henkilöstöressurssien riski puolestaan muodostuu siitä, että yksikössä työskentelee eri alojen asiantuntijoita, jotka pääsääntöisesti edustavat yksin omaa alaansa. Mikäli heidän tilanteissa tapahtuu äkillisiä muutoksia syystä tai toisesta, vaikutukset realisoituvat varsin pian koko organisaatiossa.

Riskien toteutumista pyritään estämään ennakoimalla tilanteet ja hakemalla uusia ratkaisuvaihtoehtoisia toimintatapoja.

Hallinnon ja tukipalveluiden toimialue

Hallinto- ja tukipalveluissa on tunnistettu seuraavat taloudelliset riskit:

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Kainuun hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä

Henkilöstöhallinnon varahenkilöstön henkilöstökuluja vähennettiin v. 2024 talousarviossa 0,8 milj. euroa. Tämä vaikuttaa palvelutuotantoon mahdollisesti lisäten lyhytaikaisten sijaisten käyttöä. Alkuvaiheessa vaikutus kohdistuu ikääntyneiden palveluihin, mutta sitä tasataan vakanssien vapauduttua muualta.

Ruokapalveluiden ulkoistusten yhteydessä ruuan jakelussa siirrytään vaihteittain keskitetystä jakelusta hajautettuun jakeluun. Hajautettu jakelu on hyvinvointialueen vastuulla ja tulee aiheuttamaan ennakoidusti lisäkustannuksia henkilöstömenoissa. Kustannusvarauksessa pysyminen edellyttää onnistumista tehtäväjärjestelyissä.

Hallinto- ja tukipalveluiden avaintehtävistä tapahtuneet irtisanoutumiset aiheuttavat toiminnallisia haasteita, joilla pitkittyessään voi olla myös taloudellisia vaikutuksia.

Terveyden ja sairaanhoidon toimialue

Terveyden- ja sairaanhoidon toimialueella talousarvioon kirjatun lääkäripalvelujen ostojen määrärahan ylittymisen riski on huomattava. Tämän riskin hallitsemiseksi toimialueella tarvitaan ensisijaisesti onnistunutta omaa lääkärirekrytointia. Lisäksi taloustavoitteellisesti kunnianhimoinen ostopalveluiden vähennys on pystyttävä toteuttamaan hankintateknisesti taitavasti. Kokonaisuudessaan lääkäriyöpanoksen palkkauksen haasteet vastaavat julkisen sektorin kansallista kuvaa, jossa palkat pysyvät talousnäkyymiin nähden liian korkealla tasolla. Välttämättömään palkkojen kohtuullistamiseen liittyy puolestaan riski lääkäriyövoiman saatavuudesta ja työvoiman poistumisesta Kainuusta. Käytännössä taloustavoitteet edellyttävät riskin tunnistamista ja hyväksymistä, vaikka riskiä pystytäänkin pienentämään esimerkiksi johtamista ja muutokkyvykkyyttä vahvistamalla.

Myös henkilöstökuluihin liittyvä jononpurkuun varattujen resurssien leikkaamisen riski on tunnistettu palveluiden jonoutumisen osalta jo talousarvion valmisteluvaiheessa. Jonotilanteen pitäminen ennallaan miljoonaluokan leikkauksesta huolimatta on osaa vaativaa tuloksellisuustavoitetta, joka edellyttää merkittävää muutosta tavoitteellisessa tiedolla johtamisen kulttuurissa sekä vahvaa mittarointia ja seurantaa. Sama tuloksellisuus- ja tiedolla johtamisen tavoite tukee muun muassa aineiden-, tarvikkeiden ja tavaroiden kustannusten hillinnässä. Tavoitteellisen johtamisen muutosta viedään kiireellisesti eteenpäin toimialueen koko johtoryhmän voimin jo loppuvuonna 2023 laaditun toimenpidesuunnitelman mukaisesti. Terveyden- ja sairaanhoidon toimialueella sinällään täysin oikeasuuntaiset HVA-kehittämisohjelmien toimet onkin jo kertaalleen tunnistettu ja laskettu osaksi jo aikaisemmin asetettua talousarviotavoitetta. Tämä on nähtävä selvänä riskinä kehittämisohjelmista syntyvän välittömän taloudellisen lisähyödyn saavuttamisessa.

Monet keskeisistä henkilöstökuluihin ja palvelujen ostoihin liittyvistä toimenpiteistä kytkeytyvät toimialueen tavoitteellisten sisäisten toimenpiteiden lisäksi myös hyvinvointialueen muiden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön tiivistämiseen. Yhteistyön lisäämistä voidaankin pitää selvänä toimialueen sisäisenä ja ulkoisena tavoitteena. Esimerkiksi omissa rekrytoinneissa onnistumisen mahdollisuudet paranevat tiivistämällä yhteistyötä rekrytointiyksikön kanssa. Taitavien hankintojen rakentamisen suhteen yhteistyökumppanit löytyvät puolestaan järjestämisen tuesta ja

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Kainuun hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä

toisaalta toimialueen johtamis-, kirjaamis- ja hankintaosaamisen tukemiseksi myös esimerkiksi ICT- ja koulutuspalveluista. Kannustavan palkkausjärjestelmän uudistamisessa taas henkilöstöpalvelujen kanssa tehtävä yhteistyö on ensisijaisen tärkeää. HR -palveluiden ruuhkautuminen ja haasteellinen henkilöstötilanne onkin yksi talousarvion toimeenpanon riskeistä, jota hallitaan henkilöstöpalvelujen pysyvyyttä lisäämällä.

Ehdotus

Esittelijä: Jukka Lindberg, hyvinvointialuejohtaja

Aluehallitus päättää

1. merkitä talousarvion 2024 vaikuttavat riskit tiedoksi, ja
2. velvoittaa hyvinvointialuejohtajan saattamaan toimeenpanoon pykälässä kuvatut toimenpiteet riskien hallitsemiseksi.

Päätös

Hyväksyi.

Aluehallitus, 08.04.2024, § 91

Valmistelija / lisätiedot:

Jukka Lindberg

jukka.lindberg@kainuu.fi

hyvinvointialuejohtaja

Kainuun hyvinvointialueen talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2027 hyväksyttiin aluevaltuustossa 18.12.2023 § 69. Valtion rahoituksen suuruus talousarviossa 2024 on 374,3 milj. euroa ja se on -26,9 milj. euroa alijäämäinen.

Talousarvion mukaan toimintatuotot ovat vuodelle 2024 yhteensä 60,4 milj. euroa. Toimintatuottoja on kertynyt helmikuun loppuun mennessä 6,7 milj. euroa, joka on 11,1 % talousarviosta.

Talousarvion mukaan toimintakulut ovat vuodelle 2024 yhteensä 447,7 milj. euroa. Toimintakuluja on kertynyt helmikuun loppuun mennessä 69,8 milj. euroa, joka on 15,6 % talousarviosta. Toimintakulujen arvioidaan toteutuvan 453,5 milj. euroa eli 5,8 milj. euroa talousarviota suurempana. Alkuvuoden asiakaspalvelujen ostojen kertymä on ollut aiempia vuosia suurempi vastaavalla ajalta.

Alkuperäinen talousarvio oli -26,9 milj. euroa alijäämäinen. Alkuvuoden tilikauden tulossennuste tammi-helmikuun toteuman perusteella on -32,2 milj. euroa alijäämäinen, mikä on 5,3 milj. euroa talousarvion alijäämää suurempi.

Talouden riskit toimialueittain:

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Kainuun hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä

Järjestämisen tuki

Järjestämisen tuen riskit ovat lähes samat kuin edellisessä raportissa.

Järjestämisen tuen yksikössä on tunnistettu talouden hallintaan liittyviä seuraavia riskejä. Asiakas- ja palveluohjauksen sekä ostopalvelujen osalta riskiksi arvioidaan mahdolliset merkittävät muutokset asiakasmäärissä, jotka vaikuttavat sekä toimintatuottojen että toimintakulujen kehitykseen. Yksittäisenä tekijänä on tunnistettu mm. asiakasmaksuihin tehtävien asiakasmaksualennusten määrän kehittyminen yleisen kustannustason nousun myötä.

Kehittämishankkeisiin sekä vakiinnuttamisrahoitukseen liittyvänä riskinä on tunnistettu ns. käännteinen riski. Mikäli ulkopuolelta myönnettyä rahoitusta ei organisaatiossa hyödynnetä täysimääräisesti, joudutaan käyttämättömät rahat palauttamaan rahoituksen myöntäjälle ja näin ollen suunnitellut hyödyt jäävät saavuttamatta. Huomattava on myös se, että pääsääntöisesti ulkopuolelta saatava rahoitus on 100 prosenttista. Tällöin menot ovat suorassa yhteydessä tuloihin ja päinvastoin.

Kokonaisuutena järjestämisen tuessa taloudellisia riskejä toimintakuluissa ovat erilaiset toiminnasta riippumattomat, ulkopuolelta tulevat ja yllättävät kustannukset, jotka johtuvat mm. yleisistä hintojen korotuksista.

Henkilöstöressurssien riski puolestaan muodostuu siitä, että yksikössä työskentelee eri alojen asiantuntijoita, jotka pääsääntöisesti edustavat yksin omaa alaansa. Mikäli heidän tilanteissa tapahtuu äkillisiä muutoksia syystä tai toisesta, vaikutukset realisoituvat varsin pian koko organisaatiossa.

Riskien toteutumista pyritään estämään ennakoimalla tilanteet ja hakemalla uusia ratkaisuvaihtoehtoisia toimintatapoja.

Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut

Toimialueen talouden riskit ovat lähes samat kuin edellisessä raportissa.

Varahenkilöstön henkilöstökulujen vähenemisen myötä lyhytaikaisten sijaisten käyttö on hieman kasvanut tammi-helmikuulta 2024 verrattuna vuotta aiempaan tilanteeseen.

Ruokapalveluiden ulkoistusten yhteydessä suunniteltu hajautettu jakelu ei ole toteutunut vielä kaikkien yksiköiden osalta.

Talouspalveluissa tietohallintokulujen ostopalvelut ovat alimitoitettu ja tätä seuraa ostopalveluiden lisääntyminen.

Hallinto- ja tukipalveluista lähteneiden henkilöstöpalveluiden avainhenkilöiden tehtävät on pystytty pääsääntöisesti hoitamaan sisäisin järjestelyin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Kainuun hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä

Terveyden ja sairaanhoidon palvelut

Pääsääntöisesti terveyden- ja sairaanhoidon toimialueen riskit ovat aikaisempaan verrattuna ennallaan. Toimialueista hyvinvointialueen kunnianhimoisimmin rakennettu talousarvio on kuitenkin selvä riski jo itsessään. Tällä hetkellä negatiivinen toimintakatteen kasvu -0.8 % näyttäneen vielä saavutettavissa olevalta. Merkittävästi vähennettyjen palveluiden ostojen määräraha kasvaa kuitenkin jo nyt suhteellisesti liian kovaa vauhtia. Lääkäripalveluiden vuokrauksen lisäksi myös yliopistosairaaloiden ostojen budjetti antaa varoitussignaalin.

Henkilöstökuluihin liittyvä jononpurkuun varattujen resurssien leikkaamisen riski on tunnistettu palveluiden jonoutumisen osalta jo talousarvion valmisteluvaiheessa. Tällöin arviointi oli, että jo jonotilanteen pitäminen ennallaan miljoonaluokan leikkauksesta huolimatta on vaativa tuloksellisuustavoite. Valviran määräys etenkin kirurgisten potilaiden jonojen kuntoon saattamisesta on käytännössä ilman sisäisiä rahoitussiirtoja mahdoton tehtävä. Koko toimialueen johtoryhmän kiireellisesti eteenpäin viedyllä tavoitteellisella muutosjohtamisella on jo nyt pystytty jonkin verran tasoittamaan tilannetta.

Monet keskeisistä henkilöstökuluihin ja palvelujen ostoihin liittyvistä toimenpiteistä kytkeytyvät toimialueen tavoitteellisten sisäisten toimenpiteiden lisäksi myös hyvinvointialueen muiden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön tiivistämiseen. Yhteistyön lisäämistä voidaankin pitää selvänä toimialueen sisäisenä ja ulkoisena tavoitteena. Tällä hetkellä eteenpäin ollaan päästy etenkin toimialueen sisäisen yhteistyön tiivistämisessä ja poikkihallinnollisessa tuottavuus- ja diagnoositietojen kirjaamisessa. Kehitys etenkin kirjaamisasioissa on ollut huomattavan nopeaa, mutta positiiviset tulokset valitettavasti näkyvät rahoitusmekanismista johtuen vasta vuosien kuluttua.

Kun uusi HR-johtaja aloittaa, on lääkäreiden kannustavan palkkausjärjestelmän muodostaminen ensisijaisen tärkeää. Aikataulusta tämän vuoden talousarvion suhteen olemme kuitenkin myöhässä. Hallinto- ja tukipalveluista etenkin HR - palveluiden ruuhkautuminen ja haasteellinen henkilöstötilanne onkin yksi talousarvion toimeenpanon riskeistä, jota hallitaan pidemmällä tähtäimellä henkilöstöpalvelujen pysyvyyteen ja työnkuvan mielekkyyteen panostamalla.

Akuuttihoidon ja pelastuksen palvelut

Toimialue on alkuvuonna ilmoittanut talouden merkittäväksi riskiksi ensihoidon monituottajamalliin siirtymisen myöhästymisen, josta seuraa talousarvion ulkopuolinen lisäkustannus 0,5 milj. euroa. Ostopalvelu aloitetaan 2.9.24 talousarvion valmisteluvaiheessa arvioidun 2-3/24 sijaan. Oman toiminnan kustannukset verrattuna ostopalveluun sekä yöajan matalampaan valmiuteen ovat siirtymäajalta suunnitellun 0,5 milj. euroa korkeammat, joten riski konkretisoituu ja tullaan huomioimaan leikkaavan lisätalousarvion yhteydessä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Kainuun hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä

Toisena riskinä tunnistetaan edelleen päivystyksen lääkäripalvelujen saatavuus. Tällä hetkellä päivystysalueella käytetään ostopalvelua ainoastaan PTH-triagessa. Myös konservatiivisen etupäivystyksen osalta on olemassa riski ajautua ostopalveluun pitkälti keskussairaalan erikoistuvien lääkäreiden vähäisyydestä johtuen. Ostopalvelun kustannukset ovat merkittävästi omaa toimintaa korkeammat ja valtakunnallisesti erityisesti päivystysalueiden lääkäripalveluiden kilpailutuksissa on havaittu markkinoiden ylikuumentumista, jonka seurauksena pyydyt tuntihinnat ovat olleet jopa kymmenen kertaa korkeammat kuin virkatyönä tehtynä. Päivystysalueen tilannetta seurataan aktiivisesti ja raportoidaan mahdollisesta muutoksesta viiveettä. Nykyinen ostopalvelusopimus PTH-triagen lääkäreiden työpanoksesta päättyy 31.12.2024. Mikäli päädytään uudelleen kilpailuttamaan päivystyksen lääkäripalveluja, niin tuleville vuosille on odotettavissa huomattava kustannustason nousu.

Sosiaali- ja perhepalvelut

Toimialueen talouden riskit ovat lähes samat kuin edellisessä raportissa.

Sosiaali- ja perhepalveluiden toimialueen henkilöstöön liittyvänä riskinä on edelleen työvoiman saatavuus. Uhkana on, että lastensuojelun asiakasmitoitus ei toteudu kelpoisten/sijaiskelpoisten sosiaalityöntekijöiden puutteen vuoksi. Alueelle perustetaan perheryhmäkoteja ilman huoltajaa maahan tuleville turvapaikan hakijoille lastensuojelulain edellytyksin, jolloin sosiaalialan koulutetun henkilöstön tarve alueella kasvaa. Lisäksi psykologien puuttuminen aiheuttaa ostopalvelun lisääntymistä ja kustannusten kasvua. Ostopalvelun kasvaminen on osin huomioitu kuluvan vuoden budjetissa. Suunnitelman laadinta sosiaalityöntekijöiden riittävyyden turvaamiseksi on aloitettu.

Palvelujen ostojen riskinä on yleisen kustannustason epävakaus sekä sijaishuollon erityistason palveluysiköiden ja vammaispalvelujen vaativan tason palveluysiköiden puute yhdistettynä asiakkaiden palveluntarpeen kasvuun. Riskien hallintakeinoina on aloitettu systemaattisen seurantamallin rakentaminen sijoituksille ja kustannuksille tavoitteena kustannuskehityksen taittaminen, varhainen palveluntarpeen arviointi sekä ennaltaehkäisevien palveluiden tarjoaminen. Leikkaavaan lisätalousarvioon on arvioitu kustannussäästöpotentiaali 372 t€ sisältäen vammaisten ostopalveluja ja lapsiperheiden ostopalveluja. Kuhmon arviointi- ja kuntoutusyksikön perustaminen vähentää lyhytaikaisia paikkoja omaishoidontuen vapaista, joten uhkana siltä osin on ostopalvelujen määrärahavarausten ylittäminen.

Sosiaali- ja perhepalvelujen toimialueen palvelut ovat ns. viimesijaisia palveluja, joihin asiakkaalla on subjektiivisia oikeuksia. Mikäli ensisijaiset ns. yleis-/peruspalvelut eivät vastaa asiakkaiden palveluihin, palvelut tuotetaan erityislainsäädännön palveluina. Tämä lisää kustannuksia, koska erityislainsäädännön palvelut ovat kalliimpia. Uudistuvaan vammaispalvelulakiin tulisi valmistautua koko hyvinvointialueella.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Kainuun hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä

Ikäihmisten palvelut

Kotihoito:

Kotihoidon talous on toteutunut suunnitelman mukaisesti huomioiden, että maksuliikenteessä on viivettä. Kaikkiin tarvittaviin vakansseihin ei ole aiemmin saatu rekrytoitua riittävästi henkilöstöä, joten henkilöstökulut on tietoisesti alibudjetoitu vuodelle 2024. Mikäli rekrytoinneissa onnistutaan edellisiä vuosia paremmin, riskinä on henkilöstökulujen ylittyminen. Hälytys- ja ylityökorvauksissa kustannukset tulevat näkyväksi taloudentoteumassa viiveellä.

Riskien hallintakeinona kotihoidossa ollaan ottamassa käyttöön henkilöstön resursointityökalua, lisäksi etäteknologian käyttöä lisätään. Tarvittavat toimenpiteet rekrytoinnin parantamiseksi on aloitettu. Toimimme aktiivisessa vuorovaikutuksessa asiakasohjauksen kanssa, palvelurakenteen keventämiseen ja kuntakohtaisiin eroihin pyritään vaikuttamaan mm. päätöstentekoa keskittämällä. On myös sovittu, että kotihoidon psykososiaalista kuormitusta vähennetään mm. siten, että tilannekeskus tulee ottamaan vastaan turvahälytykset ja kotihoidon lääkäripalvelut laitetaan kuntoon.

Kotihoidon kuluja madalletaan yksikköjen kannattavuutta tarkastelemalla ja tarvittavia toimenpiteitä tekemällä mm. esihenkilörakenne, tilatarve tarkastelua. Alkuvuoden 2024 aikana teknologisten laitteiden saatavuudessa on ollut viivettä, joten ko. toiminnan kehittäminen tavoitteiden mukaisesti on viivästynyt.

Asumispalvelut:

Asumispalvelujen asiakasmaksutuotot on arvioitu nykyisen hoitopaikkamäärän perusteella. Jos henkilöstön saatavuus entisestään heikentyy ja mahdolliset muut välilliset tehtävät lisääntyvät, paikkoja joudutaan vähentämään.

Talousarviossa on budjetoitu rahat olemassa olevien vakanssien mukaan. Suurin riski on se, ettei vakansseja saada täytettyä. Henkilöstökuluja lisääntyy sairauspoissaoloista esim. tuki- ja liikuntaelinsairaudet. Hallintakeinoina ovat tarvittavat toimenpiteet rekrytoinnin parantamiseksi kuten esimerkiksi kansainvälinen rekrytointi, oppilaitosyhteistyö sekä perehdytyksen tehostaminen sekä tiivis yhteistyö työterveyshuollon kanssa.

Kun oman palvelutuotannon hoitopaikkoja vähennetään kesken vuoden (Välskärin ja Jalonkosken yhdistyminen), myös aineiden ja tarvikkeiden osuus pienenee samassa suhteessa.

Asumispalvelujen kuluja madalletaan yksikköjen kannattavuutta tarkastelemalla ja tarvittavia toimenpiteitä tekemällä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Kainuun hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä

Ehdotus

Esittelijä: Jukka Lindberg, hyvinvointialuejohtaja

Aluehallitus päättää

1. Merkitä talouden seurannan, ennusteen sekä toimialueiden talouden riskit tammi-helmikuulta 2024 tiedoksi,
2. todeta talouden seurannan pohjalta tehdyn talousennusteen olevan alkuperäistä talousarviota heikompi, sekä
3. velvoittaa hyvinvointialuejohtajan ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin riskien realisoitumisen ehkäisemiseksi ja toimintakatteen alijäämän vähentämiseksi.

Päätös

Hyväksyi.

Tämän pykälän käsittelemisen aikana kokouksesta poistui Jaakko Mikkola klo 15.30.

Pöytäkirja tarkastettiin kokouksessa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Kainuun hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä

§ 92

Toimielinten pöytäkirjat, otto-oikeus

Kokousten pöytäkirjat:

Yhteistyötoimikunta, 20.3.2024 (ei otto-oikeutta), pöytäkirja on viety nähtäväksi Kainuun hyvinvointialueen verkkosivuille <https://kainuunhyvinvointialue.cloudnc.fi/fi-FI/Toimielimet>

Ehdotus

Esittelijä: Jukka Lindberg, hyvinvointialuejohtaja

Aluehallitus merkitsee pöytäkirjan tiedokseen.

Päätös

Hyväksyi.

Pöytäkirja tarkastettiin kokouksessa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Kainuun hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä

§ 93

Viranhaltijapäätökset, otto-oikeus

erikoissuunnittelija asiakasohjaus ja ikäihmisten ostopalvelut

Hankintapäätös, kynnysarvon alittava:

§ 2 Yksilökohtaisin perustein tehty suoramarkinta ikäihmisten asumis- ja hoivapalvelusta asiakkaalle 1.4.2024 alkaen, Suomen Kristilliset hoivakodit Oy, Palvelukoti Arkki, 04.04.2024

hyvinvointialuejohtaja

Hankintapäätös, optiopäätös:

§ 35 Hoitokotien asukkaiden pito-, liina- ja vuodevaatteiden pesulapalveluja koskevan option käyttöönotto, 03.04.2024

Henkilöstöpäätös, viran täyttäminen:

§ 27 Henkilöstöjohtajan viran täyttäminen, 21.03.2024

Muu päätös:

§ 28 VK-rahoituksen käyttö / Paikkatietopalvelupilotin hankinta / Järjestämisen tuki, 27.03.2024

§ 29 VK-rahoituksen käyttö / Dataan pohjautuvan tutkimustyön hankinta / Järjestämisen tuki, 27.03.2024

§ 30 VK-rahoituksen käyttö / FCG PYLL -toimintamalli / Järjestämisen tuki, 27.03.2024

Ehdotus

Esittelijä: Jukka Lindberg, hyvinvointialuejohtaja

Aluehallitus päättää, ettei se ota tässä kokouksessa tiedoksi saatettuja viranhaltijapäätöksiä käsiteltäväkseen.

Päätös

Hyväksyi.

Pöytäkirja tarkastettiin kokouksessa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Kainuun hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä

§ 94

Tiedoksi merkittävät asiat

Aluehallitus käsittelee muut asiat.

Ehdotus

Esittelijä: Jukka Lindberg, hyvinvointialuejohtaja

Aluehallitus merkitsee muut asiat tiedoksi.

Päätös

Hyväksyi.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.37.

Pöytäkirja tarkastettiin kokouksessa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Kainuun hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä

Muutoksenhakukielto

§87, §88, §89, §90, §91, §92, §93, §94

Muutoksenhakukielto

Muutoksenhakukielto

Päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä aluevalitusta.

Sovellettava lainkohta: Laki hyvinvointialueesta 141 §.